Hukuk Bölümü 2011/60 E. , 2011/162 K.

- 5179 SAYILI GIDALARIN ÜRETIMI, TÜKETIMI VE DENETLENMESINE DAIR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENIN DEĞIŞTIRILEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 30
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 2
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 12
- GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 29
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27
- TEMEL CEZA KANUNLARINA UYUM AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA VE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (5728) "KANUN NO" - "YAYIM TARİHİ" - "R.G.NO"
- GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 4
- TEMEL CEZA KANUNLARINA UYUM AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA VE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (5728) Madde 543

"İçtihat Metni"

Davacı : Y.M.Ç. San. ve Dış Tic. A.Ş.

Davalı : Rize Valiliği

O L A Y : Rize İlinde Davacıya ait çay fabrikası bulunmaktadır. Davacı tarafından izin ve tescil işlemlerinin yapılmayarak 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 4. maddesi hükmüne aykırı davranıldığı nedeniyle 3.6.2010 gün ve 2010/8 sayılı işlem ile davacı 1.144,00 TL; yine davalı idarenin yaptığı denetimin davacı tarafından engellendiği nedeniyle 26.6.2010 gün ve 2010/12 sayılı işlem ile 5.723,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmıştır.

Davacı 3.6.2010 gün ve 2010/8 sayılı, 26.6.2010 gün ve 2010/12 sayılı idari para cezalarının kaldırılması istemiyle adli yargı yerinde ayrı ayrı dava açmıştır.

RİZE 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 28.12.2010 gün ve Değişik İş No.:421 ve Değişik İş No.:422 sayılı kararlar ile; dosya kapsamının, tarafların yazılı görüşlerinin bir bütün halinde değerlendirilmesi sonucunda; Rize Merkezde faaliyet gösteren Yeni Mevsim isimli işyeri ile ilgili yapılan ihbar ve şikayet üzerine görevli memurlarca 24.5.2010 tarihinde denetim için işyerine gidildiği, yapılan denetim sonucunda 5728 sayılı Kanunla değişik 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun çerçevesinde işyerinin izin ve tescil işlemlerinin yapılmadan faaliyet gösterdiği tespit edilerek ilgili Kanunun 29/a bendi gereğince ve 3.6.2010 tarihli karar ile işyeri sahibi hakkında idari para cezası verildiği ayrıca Rize Valiliği tarafından 5179 sayılı Kanunun 29. maddesinin A bendi gereğince üretimin durdurulması için olur alındığı, bununla ilgili olarak işyerinde üretime engel olacak şekilde mühürleme işleminin yapıldığı, daha sonra Valilik makamından alınan 7.6.2010 tarih ve 2488 sayılı olur ile işyerine 24.6.2010 tarihinde gidilerek 25.6.2010 tarihinden geçerli olmak üzere mühürleme işlemi yapılmak suretiyle işyerinin üretiminin men edildiği; mühürleme işlemi yapıldığı sırada görevlilerin muterizi engellemesi ile karşılaşması nedeniyle muteriz hakkında 5728 sayılı Kanun ile değişik 5179 sayılı Yasının 29/m ve 12. maddeleri uyarınca idari para cezası verildiğinin anlaşıldığı, genel hükümler içeren ve somut olay bakımından ilgili olduğu düşünülen 5326 sayılı Kanunun 27/8. fıkrasında "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebi ile birlikte idari yargı merciinde görüleceği" şeklinde düzenlemenin bulunduğu, yukarıda belirtilen tespitler ışığında bahse konu Y.M.Ç. Fabrikası ile ilgili olarak idari işlem niteliğinde olan kapatma kararı ile birlikte, ayrıca idari para cezası verildiğinin anlaşıldığı, 5326 sayıl Yasanın 27/8. maddesi uyarınca idarenin idari yargının görev alanına giren kapatma işlemi ile birlikte ayrıca idari para cezasının verildiğinin anlaşılması karşısında dava konusunun çözüm ve değerlendirilmesinin idari yargı tarafından yerine getirilmesi gerektiği gerekçesiyle her iki davada da idari yaptırım kararlarının usul ve yasalar bakamından incelenmesinde idari yargının görevli olduğunun kabulü ile mahkemelerinin görevsizliğine karar verilmiş, her iki karar da kesinleşmiştir.

Davacı bu kez Rize Valiliği Tarım İl Müdürlüğünün 3.6.2010 gün ve 2010/8 ve 25.6.2010 gün ve 2010/12 sayılı idari yaptırım kararlarının iptali istemleriyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

RİZE İDARE MAHKEMESİ; 7.2.2011 gün ve E:2011/19 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarına karşı sulh ceza mahkemesinde dava açılabileceğinden bakılan davada idare mahkemesinin görevsiz olduğu, Rize 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 28.12.2010 tarih, D.İş No:2010/421 ve 28.12.2010 tarih, D.İş No:2010/422 sayılı kararlarında kendisine görevsiz gördüğünden görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş ve işleyişi hakkında Kanununun 19. maddesi uyarınca dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 4.7.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci

fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkûmiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…"açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacının Rize İlindeki Çay Fabrikasında eksiklikler bulunduğu nedeniyle 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Hükümleri uyarınca verilen 3.6.2010 gün ve 2010/8 sayılı, 26.6.2010 gün ve 2010/12 sayılı idari para cezalarının iptali istemiyle açılmıştır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinde, bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiş; 30. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 543. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13/6/2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, "(1) 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır" ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5179 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Rize İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Rize İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Rize 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 28.12.2010 gün ve Değişik İş No:421 ve Değişik İş No:422 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.7.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.